

Protokoll fört vid pleniföredragning

Infrastrukturavdelningen

Allmänna byrån, I1

Närvarande
KS, AH, MP, CG, IZ, AZ, JJ

Frånvarande

Justerat
OmedelbartOrdförande
Lantråd
Katrin SjögrenFöredragande
Minister
Camilla GunellProtokollförare
Byråchef
Gustav Blomberg

Nr 10

Yttrande över republikens presidents framställning till
Ålands lagting om godkännande av
kommunikationsministeriets förordning om det
multilaterala avtalet M353 enligt kapitel 1.5 i bilaga A till
överenskommelsen om internationell transport av farligt
gods på väg (ADR) - komplettering
ÅLR 2024/4112

Beslut

Landskapsregeringen beslöt att lämna ett kompletterande yttrande till lagtinget enligt
Bilaga 1. I124P10

Hänvisning

Republikens presidents framställning
nr 5/2023-2024

Till Ålands lagting

Yttrande över republikens presidents framställning till Ålands lagting om godkännande av kommunikationsministeriets förordning om det multilaterala avtalet M353 enligt kapitel 1.5 i bilaga A till överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (ADR) - komplettering**Bakgrund**

Ålands lagting har den 28 maj 2024 begärt landskapsregeringens yttrande över republikens presidents framställning till Ålands lagting om godkännande av kommunikationsministeriets förordning om det multilaterala avtalet M353 enligt kapitel 1.5 i bilaga A till överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (ADR).

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet måste Ålands lagtings godkännande i enlighet med 59 § 1 mom. i självstyrelselagen (1991:71) för Åland inhämtas för att statsrådets genomförandeförordning ska träda i kraft även på Åland.

Landskapsregeringen gav ett yttrande i detta ärende till lagtinget 13 juni 2024. Förevarande yttrande är en komplettering av det ovannämnda yttrandet och har nya stycken om Ålands demilitarisering och landskapsregeringens ställningstagande.

Allmänt om ADR

ADR (The European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road) är en europeisk överenskommelse från 1957 om transport av farligt gods i vägtrafik. Den trädde i kraft i Finland år 1979 genom att en förordning om ikraftträdande utfärdades (FFS 289/1979 och FördrS 23/1979, se bilaga 1). Den 20 april 2020 beslutade lagtinget att på eget initiativ ge sitt bifall till att ikraftträdandeförordningen träder i kraft också på Åland till de delar ADR faller inom landskapets behörighet.

Bilagorna till ADR innehåller detaljerade bestämmelser om transport av farligt gods på väg, så kallade ADR-bestämmelser, som parterna i överenskommelsen ska följa vid internationella ADR-transporter. Bestämmelserna i ADR omfattar bland annat klassificering, avsändning, förpackning, fyllning, etikettering och märkning av farliga ämnen och föremål, upprättande av handlingar, lastning och lossning samt själva transporten. Dessutom omfattar de också krav avseende konstruktion, provning,

användning och godkännande av utrustning, förpackningar, tankar och fordon i samband med transport av farliga ämnen och föremål. Överenskommelsen innehåller också bestämmelser om utbildningar, certifikat och intyg.

Enligt artikel 4.3 i ADR har de fördragsslutande parterna rätt att genom bilaterala eller multilaterala fördrag (separata överenskommelser) tillåta att farligt gods transporteras med avvikelse från ADR-bestämmelserna, under förutsättning att en säkerhetsnivå som motsvarar ADR-bestämmelserna bibehålls. Även Europaparlamentets och rådet direktiv 2008/68/EG om transport av farligt gods på väg, järnväg och inre vattenvägar (TFÄ-direktivet) innehåller en bestämmelse om att medlemsstaterna kan ingå multilateral separata ADR-överenskommelser.

Behörighet

Enligt 18 § 6, 21 och 22 punkterna i självstyrelselagen (1991:71) för Åland har landskapet behörighet i fråga om bl.a. allmän ordning och säkerhet, vägar och vägtrafik samt näringsverksamhet.

Demilitariseringen

Artikel 4, 1 mom. i Konvention angående Ålandsöarnas icke-befästande och neutralisering från 1921 föreskriver att "Med förbehåll för bestämmelserna i artikel 7 må icke någon militär land-, sjö- eller luftstyrka tillhörande någon som helst makt intränga i eller uppehålla sig inom den i artikel 2 angivna zonen. Tillverkning, införsel, transitering och återutförsel av vapen och krigsmateriel inom densamma är uttryckligen förbjudna." Transport av militärt material är alltså otillåtet inom den demilitariserade zonen på Åland. Zonen utsträckning definieras i samma konvention.

Aktuellt tilläggsavtal till ADR

Sverige föreslår den multilaterala separata överenskommelsen M353. Överenskommelsen gäller försvarsmaktens transporter där explosiva ämnen transporteras för att förstöras. Enligt villkoren i den separata överenskommelsen behöver kollin som innehåller explosiva ämnen inte förse med sådana märkningar och varningsetiketter som anges i de gällande ADR-bestämmelserna, om villkoren i överenskommelsen uppfylls. M353 har undertecknats av Sverige, Förenade kungariket, Norge och Danmark. Den separata överenskommelsen M353 upphör att gälla den 7 juni 2028. Nämda överenskommelse M353 är en fortsättning på den separata överenskommelsen M313 med motsvarande innehåll, vilken har upphört att gälla.

Ställningstagande

Det kan konstateras att Ålands lagting inte har godkänt den inte längre gällande och tidigare överenskommelsen M313 (se landskapsregeringens yttrande nr 9/2018-2019 av den 29.8.2019 och lagtingets beslut gällande Republikens presidents framställning nr 9/2018-2019).

Landskapsregeringen bedömer att transporter i enlighet med överenskommelsen M353 inte möjliga på Åland på grund av Ålands demilitariserade status.

Den multilaterala överenskommelsen avser märkning av militärt gods vid försvarsmaktens transporter där explosiva ämnen transporteras på väg för att förstöras. Ålands landskapsregering konstaterar att militärt material inte får transporteras inom den demilitariserade zonen enligt artikel 4, 1 mom. i Konvention om icke-befästade och neutralisering av Ålandsöarna från 1921. Landskapsregeringen ser därför hinder för att lagtinget ger sitt bifall till överenskommelsens ikraftträdandeförordning.

Mariehamn den 14 november 2024

Lantråd

Katrin Sjögren

Minister

Camilla Gunell